

De Brouwketel; het verhaal achter de naam

De naam Brouwketel herinnert aan brouwen en bierschenken. Het was een boerderij annex herberg die aan een pad lag dat Huissen verbond met Pannerden, Aerdt, Herwen, Lobith en Schenkenschanz.

Sporen van bewoning van de tijd voor de bedijking

Resten van bewoning vóór de bedijking zijn verspoeld door het water. Het pad aan de oostkant van de boerderij verdient wel aandacht. Het markeert de ligging van de oude grens tussen Gelre en Kleef. Pal ten oosten van de huidige Brouwketel kabbelde een meander van de Neder-Rijn. Hij stroomde hier noordwaarts, naar het Looveld in het huidige Duiven waar deze meander aardkundig intact is en nog goed uit de verf komt in het verkavelingspatroon.

Waterstaatshistorische en agrohistorische achtergronden

De Brouwketel bestond in ieder geval al in 1632. In de Middeleeuwen (500-1500) stroomde de rivier ten zuiden van de plek waarop de huidige boerderij staat, de huidige Angerense Strang. In de loop van de tijd verplaatste de Neder-Rijn zich richting de Liemers. De Brouwketel stond aan het pad dat de grens vormde tussen het Kleefse Huissen en het Gelderse Angeren aan de binnenzijde van een zomerkade die vóór 1632 was aangelegd. Een krib tegenover de Brouwketel leidde de rivier van de kade af en zorgde voor landaanwas.

In 1832 hoorden bij de Brouwketel weiden, akkerland, geriefhoutbos, een boomgaard, tuinen en waterpartijen, waaronder een deel van de Angerense Strang. Het land lag vooral tussen de Angerense Strang en de zomerkade. Er werd ook een tijdlang tabak verbouwd. Ook al was de angst voor natte voeten nog niet groot omdat de Neder-Rijn in de 17de eeuw aan het verzanden was, toch moet voor de bouw van de boerderij, vóór 1632, al een heuvel zijn opgeworpen.

Maar na de aanleg van het Pannerdensch Kanaal ontstonden hele hoge rivierstanden. Op veel plaatsen werden kaden en woonerven in de winterbedding opgehoogd. Dit is vast ook in de 18de eeuw gebeurd op de Brouwketel. In die tijd zal ook de vloedschuur zijn gebouwd waar bij overstroming het vee hoog en droog kon worden gestald.

Sporen van bewoning van de tijd na de bedijking

De bewogen geschiedenis van woerd de Brouwketel en de vele sporen daarvan slaan op de tijd na de bedijking, toen de rivier was teruggedrongen naar een enge ruimte, de winterbedding.

Ontwikkeling van huis en erf

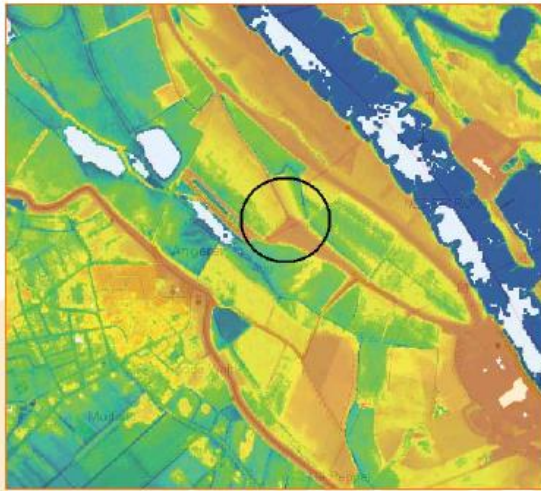
In 1832 was de boerderij, een hallehuis met een (vloed)schuur, eigendom van Frans Claassen. In het zuidwestelijk deel van het woonerf lagen tuinen, waar ook nog in een latere periode tabak is geteeld. Ten zuidwesten van het woonerf lag ook een boomgaard. Haag en bongerd –vooral perenbomen – sieren nog altijd de omgeving van de Brouwketel.

De boerderij is in de jaren tachtig van de vorige eeuw gerestaureerd maar daarna verwoest door brand. In de jaren negentig werd een nieuwe Brouwketel gebouwd. De woerd werd opnieuw flink opgehoogd.

Verhalen en legendes

De Brouwketel lag aan een strategisch belangrijke verbindingsweg: de weg van Arnhem-Huissen naar de Schenkenschanz, de geduchte Staatse vesting op de landtong tussen Neder-Rijn en Waal ten zuiden van het huidige Tolkamer. Soldaten, dominees en anderen met bestemming Schenkenschanz, zullen vast en zeker een biertje hebben gedronken in de Brouwketel. Jaarlijks vierden de leden van de Huissense gilden, het beleg van Huissen (1502) met een vispartij in de Angerense Strang, waarna ze uiteraard ook het glas hieven.

In de 17de en 18de eeuw mochten de katholieken in het nabije Angeren niet in het openbaar hun geloof belijden. Maar in het Kleefse Huissen, was wel vrijheid van godsdienst. Daarom begonnen de katholieken van Angeren een schooltje in de Huissense Brouwketel.

Digitale hoogte kaart (AHN)

Historische kaart 1890

Huidige situatie

Boerderij met vloedschuur rond het midden van de 20ste eeuw

Huidige situatie erf

Bij de herbouw van de boerderij in de jaren negentig zijn diverse hagen aangeplant: rond het huis een beukenhaag, langs de weg vlieren en om de moestuin rode kornoelje. Ten westen van de boerderij staan op het langwerpige perceel oude hoogstamfruitbomen waarin steenuilen broeden. Aan de noordzijde loopt een oude en hoge struweelhaag met vooral meidoorn en vlier. Deze is voor zangvogels en andere fauna van belang. Aan de zuidzijde van dit perceel staat verspreid wat struweel. Al met al heeft het terrein hoge landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

Specifieke aanbevelingen De Brouwketel

Behoud/ versterking landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten:

- Snoeien van oude fruitbomen en gefaseerd afzetten van oude struweelhaag zodat weer een vitale haag kan ontstaan.
- Aanplant van knip-/scheerhaag aan de zuidzijde van het perceel is landschappelijk fraai en heeft meerwaarde voor de natuur.
- Bijplanten van fruitbomen in de eeuwenoude hoogstamboomgaard aan de zuidwestkant van de woerd. Vergroting herkenbaarheid/ beleefbaarheid van de woerd:
- Door de kornoeljehaag op het zuidtalud te verwijderen wordt het hoogteverschil van de woerd geaccentueerd. Dit geldt ook voor de vlierstruiken aan de oostzijde.
- Inzet van het pad op de nabije zomerkade als onderdeel van een wandelroute voor beleving van de oude verbinding Huissen-Schenkenschanz. De Brouwketel was een pleisterplaats langs deze

*immens belangrijke militaire verbinding uit de Tachtigjarige Oorlog.
Huidige situatie*

<https://landschapsbeheergelderland.nl/wp-content/uploads/inspiratieboek-woerden.pdf>